

Ikääntyneiden palvelut
Kotihoito ja kotona asumista tukevat palvelut
Ennaltaehkäisevät palvelut

Vanhusneuvosto 11.9.2025

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Geriatriset poliklinikat

Geriatrinen poliklinikoiden toiminnan tavoite

- Pääasiassa yli 65-vuotiaiden asiakkaiden muistisairauksien varhainen tunnistaminen ja hoito sekä muistioireiden etenemisen hidastaminen. Tasapaino-ongelmien huomioiminen ja kokonaislääkityksen arviointi muistivastaanottojen yhteydessä.
- Asiakkaan toimintakyvyn säilyttäminen mahdollisimman pitkään (kotona selviytyminen, avun tarve, muut asumismuodot)
- Muistisairaalan läheisten tukeminen
- Yhteistyö esim. ikäkeskuksen ja kolmannen sektorin kanssa (ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen)

Muistipoliklinikalle hakeutuminen

- On tärkeää hakeutua muistitutkimuksiin ajoissa
 - Todetun muistisairauden etenemistä voidaan hidastaa lääkehoidolla sekä arkisten elintapojen parantamisella
 - Muistisairauksien varhainen diagnosointi vähentää inhimillistä kärsimystä, parantaa elämänlaatua sekä hillitsee yhteiskunnan kustannuksia
- Muistipoliklinikalle voi ottaa yhteyttä asiakas itse, läheinen tai vastaanotolle voi ohjata ammattilainen esim. sote-asemalta
 - Henkilöltä oltava halukkuus ja suostumus muistiselvittelyihin
 - Yhteystiedot löytyvät hyvinvointialueen nettisivuilta [Geriatriset poliklinikat](#)

Muistipoliklinikalle hakeutumisen syitä

- Huoli lähimuistista
- Muistioireet häiritsevät normaalia arkea, toimintakyky heikkenee
- Esineiden katoaminen, niiden käyttötarkoituksen unohtaminen
- Sovittujen tapaamisten toistuva unohtaminen
- Vaikeus suunnitella tulevia tapahtumia entiseen tapaan
- Vaikeus löytää tarkoituksenmukaisia sanoja
- Samojen asioiden kertominen toistuvasti
- Vaikeus toteuttaa saatuja ohjeita (esim. hoito-ohjeet)
- Muistioireiden lisäksi esiintyvä apaattisuus ja ahdistuneisuus
- Persoonallisuuden muuttuminen; aggressiivisuus, sekavuus, epäluuloisuus

Vastaanotolle tuloa siirtäviä tai estäviä tekijöitä

- Akuutit suuret muutokset elämässä (muutto, läheisen kuolema ym.)
- Perussairaudet eivät ole hyvässä hoidossa, esim. kilpirauhasen vajaatoiminta, unihäiriöt, masennus
- Akuutit sairaudet, kuten sydäninfarkti, keuhkokuume tai isot leikkaukset (esim. lonkka- tai polvileikkaus)
- Akuutti sekavuus (esim. virtsatieinfektio tai muu infektio saattaa aiheuttaa)
- Päihteiden säännöllinen ja runsas käyttö (oltava vähintään kuukauden mittainen päihteettömyys, jotta testeistä saadaan luotettavat tulokset)
- Asiakas on palliatiivisen hoidon piirissä

Muistiselvittelyjen ja potilaan hoidon eteneminen

- ✓ Yhteydenotto poliklinikalle, hoitaja tekee arvion tutkimusten tarpeesta
- ✓ Verikokeet eli ns. muistilaboratoriokokeet (mm. nestetasapaino, munuaisten toiminta, kilpirauhasen toiminta, D- ja B-vitamiinitasot, kalkki, verensokeri, rasva-arvot)
- ✓ Muisti- ja toimintakykytestit muistihoitajan vastaanotolla (tai kotikäynnillä)
- ✓ Poliklinikan lääkäri arvioi testien tulokset ja arvioi tarvittavat jatkotutkimukset testeissä ja muissa tutkimuksissa ilmenneiden tulosten perusteella. Lisätutkimuksia ovat esimerkiksi pään kuvantaminen ja tarkemmat verikokeet). Aina ei päädytä lisätutkimuksiin, jos todetut oireet ja testitulokset eivät edellytä niitä.

Muistiselvittelyt ja potilaan hoidon eteneminen

- ✓ Jatkotutkimusten jälkeen sairauden diagnosointi ja lääkityksen tarpeen arviointi lääkärin vastaanotolla
- ✓ Seuranta muistisairausdiagnoosin ja lääkityksen aloittamisen jälkeen
 - 1 kuukauden kuluttua lääkityksen aloittamisesta muistihoitaja soittaa potilaalle / omaiselle ns. vointisoiton (onko lääkitys aloitettu, toteutuuko se suunnitellusti, lääkityksen sivuvaikutukset, oireiden tilanne jne.)
 - n. 6 ja 12 kuukautta lääkityksen aloittamisesta kontrollit hoitajan vastaanotolla, jolloin hoitaja konsultoi tarvittaessa poliklinikan lääkäriä.

Asiakkuuden päättyminen muistipoliklinikalla

- ✓ Mikäli muistilääkitys on jo optimaalisella tasolla, potilaan jatkokontrollit 6 ja 12 kuukauden hoitajakontrollien jälkeen tehdään pääasiassa omassa terveyskeskuksessa tai muun hoitavan tahon toimesta. Jos potilas on jo esim. säännöllisen kotihoidon piirissä, kontrollit ja lääkärin konsultaatiot tehdään heidän toimestaan.
- ✓ Lääkäri voi tarpeen mukaan konsultoida geriatrisen poliklinikan lääkäriä potilaan jatkohoitosuunnitelmasta
- ✓ Vaikka lääketieteellinen hoito siirtyy pois muistipoliklinikalta, läheiset voivat edelleen ottaa yhteyttä muistihoitajaan, sillä avun ja tiedon tarve lisääntyy potilaan sairauden edetessä.

Ajoterveys

- Muistipoliklinikoilla tehdään ajoterveystestejä vain muistipotilaille, jotka ovat poliklinikan hoidossa, muut ohjataan yksityislääkäreille
- Ajoterveyden heikkeneminen on oleellinen osa muistisairauden etenemistä ja sen huomioiminen on myös läheisten vastuulla, koska ajamisen jatkaminen muistisairauden edetessä on riski kaikille liikenteessä oleville (liikennesäännöt, ympäristön havainnointi, puutteethahmottamisessa jne.).
- Ajo-oikeuden menettäminen on monelle muistisairaalle iso pettymys, vaikeasti hyväksyttävä ja elämää vaikeuttava asia.

Henkilökunta

- Muistipoliklinikoilla toimivat lääkärit ovat geriatreja, muistisairauksiin erikoistunut lääkäri, neurologi, geriatriaan erikoistuvia lääkäreitä, heitä toimii kaikilla hyvinvointialueen paikkakunnilla. Lääkärit ovat ikääntyneiden vastuualueen lääkäreitä. Ylilääkärinä toimii Terhi Holmström.
- Muistipoliklinikoiden lääkäreitä ja hoitajia toimii kaikilla Satakunnan alueilla. Hoitajia on Porissa 4+4 muistihoitajaa, Raumalla 3, Eurassa 1, Eurajoella 1, Huittisissa 1, Harjavallan alueella 3, Kankaanpään alueella 3, Säkylässä 20 % osuudella 1 muistihoitaja.
- Muistihoitajat ovat sairaanhoitajia, geronomeja ja sosionomi. Kaikilta muistihoitajilta edellytetään myös muistihoitajakoulutuksen suorittamista (tai muuta vahvaa perehtymistä muistisairauksien hoitoon).

Muistipoliklinikan toimintaohje ja muistipotilaan hoidon prosessikuvaus

- Muistipoliklinikan toimintaohje ammattilaisille on valmistunut kesällä ja se löytyy IMSistä. Ohjeessa on pyritty huomioimaan kaikki yhteistyötahot, jotka osallistuvat muistipotilaiden hoitoon.
- Muistipotilaan hoidon prosessikuvausta on tehty yhdessä Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen kanssa. Kuvaus valmistuu syksyllä 2025. Prosessikuvaus tulee ammattilaisten käyttöön.
- Seuraavana tavoitteena tehdä Satakunnan hyvinvointialueen nettisivulle asukkaita palveleva kuvaus hoitoon hakeutumisesta ja hoidon kulusta muistipoliklinikalla

Kysymyksiä ja kommentteja?

- Kiitos!

